COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 21.11.2018
COM(2018) 759 final

Recomandare de

RECOMANDARE A CONSILIULUI

privind politica economică a zonei euro

{SWD(2018) 467 final}

Recomandare de

RECOMANDARE A CONSILIULUI

privind politica economică a zonei euro

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 136 coroborat cu articolul 121 alineatul (2),

având în vedere Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind consolidarea supravegherii pozițiilor bugetare și supravegherea și coordonarea politicilor economice[1], în special articolul 5 alineatul (2),

având în vedere Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice[2], în special articolul 6 alineatul (1),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

având în vedere concluziile Consiliului European,

având în vedere avizul Comitetului economic și financiar,

având în vedere avizul Comitetului pentru politică economică,

întrucât:

(1) Zona euro intră în al șaselea an de creștere economică neîntreruptă, iar deviația negativă a PIB-ului începe să dispară, dar riscurile pentru perspectivele economice cresc, iar creșterea economică se preconizează că va încetini. Creșterea potențială este în continuare cu mult sub nivelurile de dinainte de criză, iar divergențele dintre țări persistă încă din cauza unor diferențe semnificative în ceea ce privește reziliența economică în rândul statelor membre. Creșterea salariilor reale este încă moderată și a rămas în urma evoluției productivității. Creșterea salariilor nominale și inflația subiacentă se accelerează într-un context de creștere continuă a ocupării forței de muncă, dar zone de subutilizare a forței de muncă sau cu un nivel ridicat al șomajului subzistă în unele state membre. În ultimii cinci ani, zona euro a înregistrat un excedent important de cont curent legat de dinamica exporturilor din zona euro și de îmbunătățirea poziției concurențiale, în timp ce divergențele dintre țări continuă să fie semnificative pe plan extern. Statele membre care au înregistrat deficite externe mari pentru o perioadă îndelungată de timp dețin încă poziții investiționale internaționale nete negative mari care reprezintă vulnerabilități, întrucât acestea sunt corelate, în general, cu stocurile mari de datorii private sau publice. Un ritm adecvat de reducere a gradului de îndatorare, un mediu favorabil creșterii și inflației, continuarea reformelor

[1] JO L 209, 2.8.1997, p. 1.
[2] JO L 306, 23.11.2011, p. 25.

în vederea creșterii productivității sunt esențiale pentru reechilibrarea cu succes a zonei euro.[3] Dinamica favorabilă a cererii este și ea importantă, iar țările cu excedent mare contribuie, de asemenea, la reechilibrare prin consolidarea condițiilor care susțin creșterea salariilor, precum și investițiile publice și private.

(2) Creșterea pe termen lung a potențialului de creștere și eliminarea disparităților naționale și regionale presupune creșteri suplimentare ale ratelor de participare pe piața forței de muncă, reforme structurale de stimulare a creșterii și investiții în active corporale și necorporale pentru a spori productivitatea și inovarea, în special în statele membre în care acest potențial este în mod clar mai scăzut decât media zonei euro. Acest lucru este important pentru consolidarea coeziunii economice, sociale și teritoriale în zona euro.

(3) Coerența și echilibrul ansamblului de politici macroeconomice din zona euro, inclusiv în ceea ce privește politicile monetare, fiscale și structurale, constituie elemente esențiale pentru a asigura o creștere economică solidă și durabilă. În ultimii ani, Banca Centrală Europeană a recurs la instrumente neconvenționale de politică monetară pentru a readuce inflația la obiectivul său pe termen mediu, sprijinind în același timp creșterea economică și crearea de locuri de muncă. În contextul unei normalizări treptate a politicii monetare, sunt necesare politici bugetare diferențiate corespunzător și axarea pe reforme structurale pentru a continua sprijinirea creșterii pe termen scurt și lung.

(4) Consolidarea sustenabilității finanțelor publice ale zonei euro și ale statelor sale membre necesită politici naționale diferențiate care să respecte pe deplin Pactul de stabilitate și de creștere și ar trebui să țină seama de marja de manevră bugetară. Coordonarea politicilor bugetare naționale în conformitate cu normele bugetare comune este esențială pentru buna funcționare a uniunii economice și monetare (UEM). Normele bugetare comune vizează asigurarea sustenabilității datoriei la nivel național, oferind totodată o marjă pentru stabilizarea macroeconomică. Orientarea bugetară a zonei euro a rămas, în medie, per ansamblu neutră în perioada 2015-2018 și, conform previziunilor Comisiei, se preconizează că va deveni ușor expansionistă în 2019, în ciuda faptului că producția este superioară potențialului. Refacerea rezervelor bugetare este deosebit de importantă în statele membre cu niveluri încă ridicate ale datoriei publice. Acest lucru ar reduce, de asemenea, vulnerabilitatea acestora la șocuri și ar permite funcționarea deplină a stabilizatorilor automați în următoarea perioadă de încetinire a creșterii economice. Creșterea investițiilor publice, în special în statele membre cu marjă de manevră bugetară, ar sprijini creșterea economică și reechilibrarea.

(5) Reformele bugetare structurale rămân esențiale pentru îmbunătățirea sustenabilității finanțelor publice și pentru consolidarea potențialului de creștere economică. O mai bună funcționare a cadrelor bugetare naționale, o bună gestionare a reexaminării cheltuielilor și eficiența și transparența achizițiilor publice pot consolida eficiența și eficacitatea cheltuielilor publice și credibilitatea politicilor fiscale. Îmbunătățirea structurii bugetelor naționale, deopotrivă în ceea ce privește veniturile și în ceea ce privește cheltuielile, inclusiv prin transferarea resurselor către investiții, ar spori impactul asupra creșterii al bugetelor publice și ar conduce la o creștere a productivității pe termen mai lung. Simplificarea și modernizarea sistemelor fiscale și combaterea fraudei fiscale, a evaziunii fiscale și a evitării obligațiilor fiscale, mai ales

[3] Comisia Europeană (2018), Raport privind mecanismul de alertă 2019.

prin măsuri împotriva planificării fiscale agresive, sunt esențiale pentru ca sistemele fiscale să devină mai eficiente și mai echitabile. Garantarea faptului că sistemele fiscale favorizează consolidarea pieței unice și încurajează concurența între întreprinderi este esențială pentru îmbunătățirea mediului de afaceri și pentru reziliența economiilor din zona euro și a statelor membre. Baza consolidată comună de impozitare a întreprinderilor ar fi utilă în acest scop.

(6) Caracteristicile structurale și instituționale ale piețelor muncii și produselor, precum și buna funcționare a administrațiilor publice sunt importante pentru reziliența statelor membre din zona euro. Structurile economice reziliente împiedică efectele semnificative și de lungă durată ale șocurilor asupra veniturilor și ofertei de forță de muncă. Acest lucru poate facilita funcționarea politicii monetare și poate limita divergențele, creând condiții pentru o creștere durabilă și favorabilă incluziunii. O mai bună coordonare și punere în aplicare a reformelor structurale, în special a celor prevăzute în recomandările specifice fiecărei țări, poate să creeze efecte de propagare pozitive în rândul statelor membre și să consolideze efectele pozitive în interiorul zonei euro. Reformele care sporesc concurența pe piețele de produse, promovează eficiența resurselor și îmbunătățesc mediul de afaceri și calitatea instituțiilor, inclusiv un sistem de justiție eficace, stimulează reziliența economică a zonei euro și a statelor membre. Piața unică încă deține un important potențial neexploatat și sunt necesare progrese pentru a o consolida, în special în ceea ce privește serviciile financiare, activitățile digitale, energia și transporturile, asigurând punerea în aplicare la timp și o mai bună aplicare a legislației.

(7) Pilonul european al drepturilor sociale stabilește douăzeci de principii în ceea ce privește egalitatea de șanse și accesul la piața muncii, condițiile de lucru echitabile și protecția și incluziunea socială. Reformele care promovează participarea pe piața forței de muncă, sprijină tranzițiile și reduc segmentarea pot contribui la stimularea creșterii economice, la îmbunătățirea rezilienței economice și la stabilizarea automată, la reducerea inegalităților și la abordarea provocărilor unei economii în schimbare. Sprijinul individualizat pentru căutarea unui loc de muncă, formare și recalificare poate duce la activarea efectivă și în timp util. Accesul la educație și formare de înaltă calitate este vital și necesită investiții adecvate în capitalul uman și în competențe, în special pentru persoanele slab calificate. Astfel de reforme și investiții îmbunătățesc capacitatea de inserție profesională, inovarea, productivitatea și salariile pe termen mediu și mai lung, sporind reziliența în zona euro și promovând incluziunea socială și mobilitatea în statele membre și în zona euro. Sarcina fiscală în zona euro este relativ ridicată și apasă greu pe forța de muncă; reorientarea sarcinii fiscale dinspre forța de muncă înspre alte baze de impozitare care sunt mai puțin în detrimentul creșterii economice, cum ar fi înspre impozitele pe proprietate, consum sau taxele de mediu, ar putea consolida cererea și oferta de muncă. Legislația privind protecția încadrării în muncă trebuie să prevadă condiții de muncă echitabile și decente pentru toți lucrătorii, în special din perspectiva noilor forme de încadrare în muncă și a noilor tipuri de contracte care oferă noi oportunități, dar și din perspectiva provocărilor legate de siguranța locului de muncă și de protecția socială. Eficacitatea și durabilitatea sistemelor de protecție socială sunt, de asemenea, esențiale pentru a asigura un venit și un sprijin social adecvat prin accesul la servicii de calitate. Reformele în domeniul pensiilor și politicile de stabilire a unui echilibru între viața profesională și cea privată sunt și ele esențiale pentru a promova participarea pe piața muncii. Restricțiile inutile în ceea ce privește mobilitatea profesională, sectorială și geografică pot reprezenta un obstacol în calea realocării forței de muncă în cadrul statelor membre și al zonei euro.

Este esențială implicarea partenerilor sociali în reformele privind ocuparea forței de muncă, reformele sociale și reformele economice conexe.

(8) Deși robustețea globală a sectorului financiar din zona euro a crescut de la începutul crizei, rămân să fie abordate vulnerabilitățile. Datoria sectorului privat rămâne ridicată, iar sistemele de impozitare prezintă în continuare o tendință de îndatorare. Creșterile substanțiale ale randamentului obligațiunilor suverane riscă să erodeze capitalul băncilor riscând efecte de propagare negative în interiorul zonei euro. Necesitatea de adaptare a modelelor comerciale ale băncilor, mediul caracterizat de rate scăzute ale dobânzilor și creșterea concurenței din partea altor forme de finanțare continuă să exercite presiuni asupra rentabilității băncilor. Proporția de credite neperformante (NPL) scade ca procentaj din creditele totale și într-un ritm mai ridicat în statele membre cu cele mai mari stocuri. Cu toate acestea, proporțiile de NPL naționale care rămân cu mult peste media zonei euro necesită eforturi suplimentare susținute. În martie 2018, Comisia a prezentat un pachet de reducere a riscurilor pentru abordarea creditelor neperformante moștenite și pentru evitarea acumulării lor pe viitor, care ar trebui să fie adoptat integral de Parlament și de Consiliu. Adoptarea, până la sfârșitul anului 2018, a pachetului bancar din noiembrie 2016, care reduce și mai mult riscurile, prin punerea în aplicare a normelor convenite la nivel internațional privind rezervele de capital și lichiditatea băncilor, rămâne esențială pentru finalizarea uniunii bancare. În urma încălcărilor grave ale normelor de combatere a spălării banilor, Comisia a propus consolidarea Autorității Bancare Europene și cooperarea în materie de supraveghere pentru a consolida punerea în executare a cadrului de reglementare în acest domeniu. S-au înregistrat progrese semnificative în ceea ce privește instituirea uniunii bancare, dar aceasta este încă nefinalizată. Absența unui sistem comun de asigurare a depozitelor și a unui mecanism comun de protecție pentru Fondul unic de rezoluție limitează capacitatea uniunii bancare de a rupe legătura dintre bănci și piețele obligațiunilor suverane.

(9) Consolidarea arhitecturii UEM necesită, cu prioritate, finalizarea uniunii bancare și a uniunii piețelor de capital, dar și luarea de măsuri cu privire la totalitatea elementelor din foaia de parcurs a Comisiei pentru UEM pentru perioada de până în 2024. Având în vedere politica monetară comună și o politică fiscală descentralizată, este necesară o partajare mai mare a riscurilor, având în vedere progresele înregistrate în ceea ce privește reducerea riscurilor. În decembrie 2017 și mai 2018, Comisia a publicat un set de propuneri care stabilesc măsuri suplimentare pentru finalizarea UEM, inclusiv o funcție europeană de stabilitate a investițiilor și un program de sprijin pentru reforme (propus în contextul cadrului financiar multianual). Propunerile se bazează pe documentul de reflecție privind consolidarea UEM din mai 2017 și Raportul celor cinci președinți din iunie 2015. În conformitate cu acordul miniștrilor de finanțe din zona euro din iunie 2018, urmează să fie luate decizii politice și măsuri concrete cu privire la uniunea bancară, inclusiv să se înceapă negocieri politice privind sistemul european de asigurare a depozitelor și să se consolideze în continuare Mecanismul european de stabilitate, despre care liderii au convenit că trebuie să fie furnizorul mecanismului de sprijin pentru Fondul unic de rezoluție. Toate aceste reforme vor contribui la consolidarea rolului internațional al monedei euro, făcând-o mai apropiată de importanța economică și financiară globală a zonei euro. Este important ca acestea să fie discutate în mod deschis și transparent față de statele membre care nu fac parte din zona euro.

(10) Comitetul pentru ocuparea forței de muncă și Comitetul pentru protecție socială au fost consultate cu privire la aspectele legate de ocuparea forței de muncă și la aspectele sociale din prezenta recomandare,

RECOMANDĂ statelor membre din zona euro să acționeze, individual și colectiv, în cadrul Eurogrupului în perioada 2019-2020, astfel încât:

1. Să consolideze piața unică, să îmbunătățească mediul de afaceri și să continue reformele de creștere a rezilienței piețelor produselor și serviciilor. Să reducă datoria externă și să continue reformele menite să încurajeze productivitatea în statele membre din zona euro cu deficite de cont curent și să consolideze condițiile care sprijină creșterea salariilor, respectând rolul partenerilor sociali și să pună în aplicare măsuri care să stimuleze investițiile statelor membre din zona euro cu excedente mari de cont curent.

2. Să refacă rezervele bugetare ale țărilor din zona euro cu niveluri ridicate ale datoriei publice, să sprijine investițiile publice și private și să îmbunătățească calitatea și structura finanțelor publice în toate țările.

3. Să reorienteze taxele dinspre forța de muncă și să consolideze sistemele de învățământ și investițiile în competențe, precum și eficacitatea politicilor active pe piața muncii care sprijină tranzițiile; Să abordeze segmentarea pieței muncii și să garanteze sisteme de protecție socială adecvate în toată zona euro.

4. Să facă operațional mecanismul de protecție pentru Fondul unic de rezoluție, să instituie un sistem european de asigurare a depozitelor și să consolideze cadrul european de reglementare și supraveghere; Să promoveze o reducere ordonată a efectului de levier al stocurilor mari de datorii private; Să reducă rapid nivelul creditelor neperformante din zona euro și să prevină acumularea acestora, inclusiv prin eliminarea tendinței de favorizare a îndatorării în cadrul sistemului de impozitare.

5. Să facă progrese rapide privind finalizarea uniunii economice și monetare și în vederea consolidării rolului internațional al euro, ținând seama de propunerile Comisiei, inclusiv de cele care se referă la sectorul financiar, precum și de programul de sprijin pentru reforme și de funcția europeană de stabilitate a investițiilor din propunerea privind cadrul financiar multianual 2021-2027.

Adoptată la Bruxelles,

Pentru Consiliu
Președintele